

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ АПВ

Іванюта М.О., здобувач ступеня PhD; Близнюк О.П., к.е.н., доцент
(ДБТУ, м. Харків, Україна), bliznukoksana@gmail.com

Abstract. The essence and main approaches to determining the financial security of an enterprise are considered. The key external and internal factors influencing financial security as a component of the economic security of an agro-industrial enterprise are identified and classified.

У ринкових умовах господарювання підприємство є відкритою системою, що функціонує у складному зовнішньому середовищі, яке характеризується нестабільністю та постійними змінами. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, потребує знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання в ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища.

Однією з найважливіших складових економічної безпеки підприємства є фінансова безпека, без якої практично неможливе вирішення жодних проблем, що постають перед суб'єктами господарювання. Фінансова безпека – це певний рівень незалежності, стійкості та стабільності фінансової системи та її здатність забезпечувати ефективне функціонування та економічне зростання суб'єктів господарювання під впливом екзогенних та ендогенних чинників.

Рівень фінансової безпеки підприємства – це один з основних показників його ефективної та стабільної діяльності, який безпосередньо впливає на рівень фінансового стану підприємства. Саме тому особливої уваги потребує аналіз чинників, які впливають на рівень фінансової безпеки підприємства. Визначивши перелік цих чинників та виявивши ступінь впливу кожного з них на рівень фінансової безпеки, можна розробити заходи для забезпечення ефективного процесу управління фінансовою безпекою підприємства.

Для того, щоб успішно розвиватися в довгостроковій перспективі, підприємство має прогнозувати екзогенні (зовнішні) чинники впливу на фінансову безпеку підприємства: політичні – політична стабільність, політичні взаємовідносини країн, напрямок політики держави, урядові кризи, валютне регулювання; правові – нормативно-законодавча база, митне, податкове та інше законодавство, система податкових пільг і заохочень; загальноекономічні – стабільність національної валюти, сальдо платіжного балансу, рівень зайнятості, грошові доходи домогосподарств, наявність і доступність кредитних коштів, рівень інфляції, інвестиційний клімат в країні; конкурентні – попит і пропозиція на ринку; інформаційні – збір та обробка аналітичної інформації про досвід та заходи забезпечення безпеки, аналіз, постійний моніторинг та прогнозування умов, загроз, небезпек та індикаторів фінансової безпеки; екологічні – дотримання чинних екологічних норм, мінімізація витрат на забруднення довкілля, природні катаклізми; соціально-культурні – зміна соціальних установок до культурних цінностей, ставлення соціальних груп до підприємництва, нові можливості виробництва продукції.

Ендогенним (внутрішнім) чинникам притаманні такі аспекти, кожен з яких включає процеси та елементи, що визначають потенціал підприємства.

До ендогенних чинників фінансової безпеки, які впливають на стабільність діяльності підприємства, належать: стратегічні – розробка загально економічної та фінансової стратегії підприємства; виробничі – виробничий потенціал, ефективність управління торговельно-виробничими процесами, стратегія управління обсягами діяльності підприємства; маркетингові – маркетинговий потенціал, цінова політика, взаємодія з контрагентами; трудові – кадровий потенціал, інтелектуальний потенціал, якість кадрового менеджменту, контроль; фінансові – розробка стратегії розрахунку загальної потреби в активах, їх оптимальної структури при одночасному визначенні джерел фінансування та оптимізації структури капіталу; результативні – управління прибутковістю, рентабельністю та діловою активністю підприємства.

Внутрішнє середовище підприємства також залежить від рівня корпоративної культури, яка також має бути врахована в процесі дослідження внутрішнього середовища підприємства. Корпоративна культура буде сприяти розвитку підприємства і зміцненню позицій в конкурентній боротьбі.

На наш погляд, одним із найважливіших внутрішніх фінансових чинників та невід’ємних елементів в системі забезпечення фінансової безпеки агропромислового підприємства є процес управління фінансовими ресурсами (власними та позиковими) на усіх етапах їх формування з різних джерел, розміщення в активи та використання у торговельно-господарській діяльності. Ефективність такого управління визначає фінансову стійкість суб’єкта господарювання в поточному та довгостроковому періодах, суттєво впливає на його фінансову захищеність, стабільність розвитку, зростання економічного потенціалу та ринкової вартості.

Показник фінансової вертикальної структури капіталу, який характеризує співвідношення між власними і позиковими коштами у загальному обсязі фінансових ресурсів, є одним із найголовніших критеріїв, якому повинна приділятися найбільша увага в побудові системи забезпечення фінансової безпеки агропромислового підприємства. Слід враховувати принципові економічні властивості й відмінності власних та позикових фінансових ресурсів, диференційовано оцінювати їх позитивний та негативний вплив на результати господарської діяльності, фінансово-економічний стан та фінансову безпеку підприємства загалом.

Кожне підприємство повинно ретельно аналізувати та оцінювати вплив зазначених чинників на абсолютні та відносні показники фінансово-господарської діяльності, які свідчать про ефективність реалізації тактичних завдань та стратегічних планів розвитку в поточному та довгостроковому періодах, що дає, в свою чергу, можливість своєчасно виявити ризики і загрози зовнішнього та внутрішнього середовищ на фінансову безпеку як складову загальної економічної безпеки підприємств агропромислового виробництва.